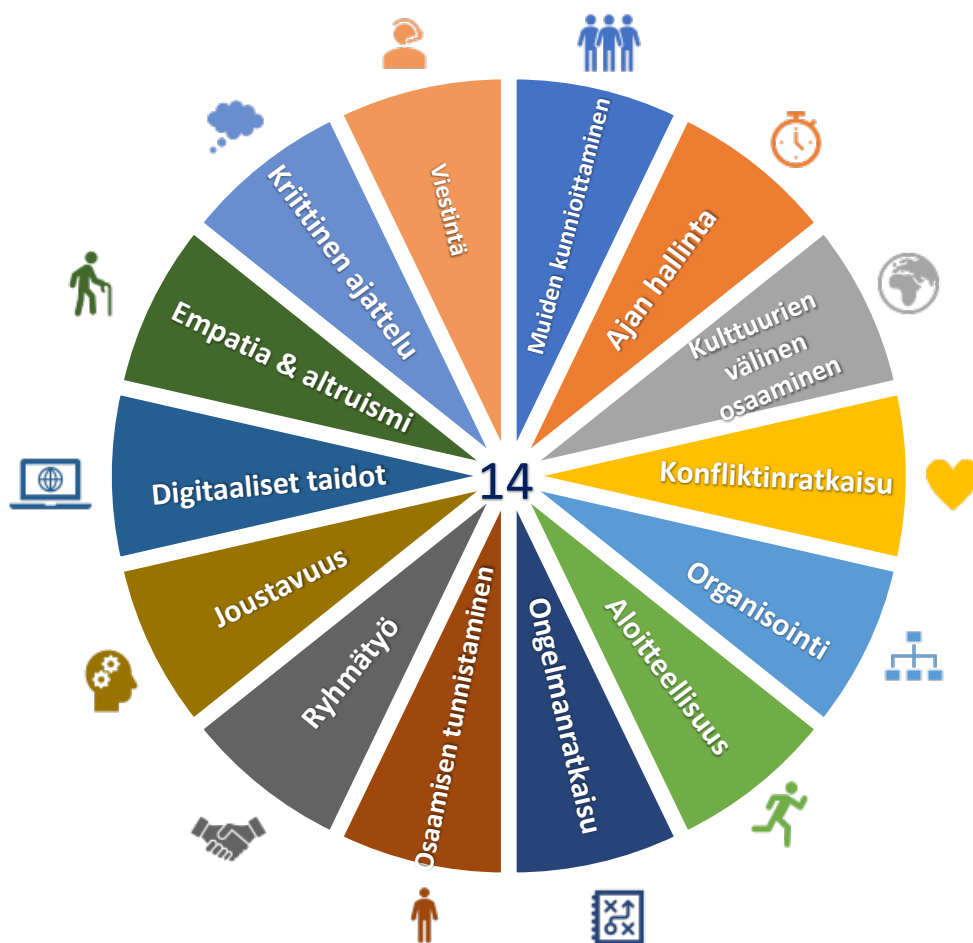

Tulevaisuustaitomalli

VAPAAEHTOISTEN KANSSA TULEVAISUUTEEN

KORTIT

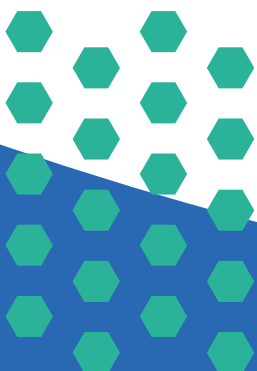
VAPAAEHTOISEN OHJAAMISEEN OSAAMISEN
TUNNISTAMISTA JA TUNNUSTAMISTA VARTEN

Tulevaisuustaitomalli

KORTTIEN KÄYTTÖOHJE VAPAAEHTOISELLE

Seuraavissa korteissa kuvaillaan vapaaehtoisen 14 tulevaisuustaitoa. Käy niitä läpi ja pohdi, mitä näistä taidoista olet saanut hyödynnettyä vapaaehtoistoiminnassa.

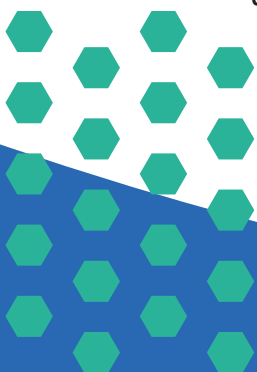
- Jokaisessa taitokortissa esitellään yksi taito ja ohjaavia kysymyksiä, joiden avulla voit pohtia osaamistasi. Korteissa on kaksi puolta. A-puolella on ohjaavia kysymyksiä, b-puolella kriteereitä.
- Ohjaajasi tai muu henkilö voi auttaa sinua osaamisesi tunnistamisessa ja tunnustamisessa. Kun olet tunnistanut, mitä taitoja sinulla on, sopikaa ohjaajasi kanssa, miten osoitat kunkin taidot. Esimerkiksi jos kyse on digitaidoista, miettikää, millaisilla asioilla voit ne näyttää.
- Ohjaajasi kertoo, miten osaamisesi tehdään näkyväksi. Hän auttaa sinua dokumentoimaan osaamistasi ja hänen avullaan saat todistuksen, osaamismerkkin tai muun tunnustuksen.

Tulevaisuustaitomalli OHJE VAPAAEHTOISEN OHJAAJALLE TAI MUULLE VAPAAEHTOISEN TULEVAISUUS- TAITOJA TUNNUSTAVALLE HENKILÖLLE

Seuraavissa korteissa kuvaillaan vapaaehtoisen 14 tulevaisuustaitoa. Käy niitä läpi vapaaehtoisen kanssa ja pohtikaa, mitä näistä taidoista hän saanut hyödynnettyä vapaaehtoistoiminnassa. Tulevaisuustaitomalli-asiakirjassa on sinua varten ohjeita ja kriteereitä sille, mitä vapaaehtoisen tulisi kunkin taidon kohdalla osata.

- Jokaisessa taitokortissa esitellään yksi taito ja ohjaavia kysymyksiä, joiden avulla voitte pohtia vapaaehtoisen osaamista. Korteissa on kaksi puolta. a-puolella on ohjaavia kysymyksiä, b-puolella kriteereitä.
- Anna vapaaehtoisen ensin pohtia omia taitojaan ja vahvuuksiaan. Tue häntä pohdinnassa. Voitte myös pohtia, mitä vahvuuksia hän haluaisi kehittää.
- Sopikaa, miten vapaaehtoinen osoittaa sinulle yksittäisiä taitoja. Voitte käyttää työkaluna STAR-mallia, voit seurata häntä hänen tehtävässään, tai osaaminen voidaan osoittaa muuten.
- Kun vapaaehtoinen on osoittanut vähintään 4/14 tulevaisuustaitoa, myöntäkää hänelle yhdistyksen nimissä joko osaamistodistus tai osaamismerkki, tai tehkää osaaminen näkyväksi muuten. Ohjeet todistuksen ja merkkien käyttöön ovat taitomalli-asiakirjassa.

Taito:

KONFLIKTINRATKAISU

Kuvaus:

Vapaaehtoinen osaa hallita ja estää konfliktitilanteita osoittamalla ratkaisukeskeisyyttä.

- Oletko kohdannut vapaaehtoistehtävässäsä ristiriitatilanteita? Oletko osallistunut niiden ratkaisuun?
- Miten toimit? Pystyitkö etsimään ratkaisuja ja auttamaan muita? Mitä siitä seurasi?
- Oletko vapaaehtoisena voinut vahvistaa tätä taitoa, vai oletko oppinut sen muualta?
- Miten haluaisit osoittaa tämän taidon?

Taito:

KONFLIKTINRATKAISU

Kuvaus:

Vapaaehtoinen osaa hallita ja estää konfliktitilanteita osoittamalla ratkaisukeskeisyyttä.

Kriteerit:

Vapaaehtoinen

- kykenee tunnistamaan tekijät ja toimijat, joilla on negatiivinen vaikutus konfliktitilanteessa
- pystyy tietoisesti ja rationaalisesti puolustamaan omaa kantaansa ja päätöksiään, joiden avulla konflikti ratkaistaan.

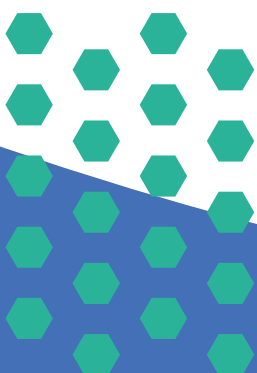
Taito:

MUIDEN KUNNIOITTAMINEN

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee käyttäytymään muita kohtaan kunnioittavasti erilaisissa tilanteissa ja arvioimaan muiden toimintaa empaattisesti.

- Kohtaat vapaaehtoisena hyvin erilaisia ihmisiä. Oletko kohdannut tilanteita, joissa muiden ihmisten kunnioittaminen on ollut helppoa tai haastavaa? Miten toimit ja mitä siitä seurasi?
- Oletko vapaaehtoisena voinut vahvistaa tätä taitoa, vai oletko oppinut sen muualta?
- Miten haluaisit osoittaa tämän taidon?

Taito:

MUIDEN KUNNIOITTAMINEN

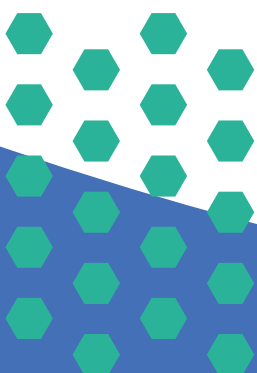
Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee käyttäytymään muita kohtaan kunnioittavasti erilaisissa tilanteissa ja arvioimaan muiden toimintaa empaattisesti.

Kriteerit:

Vapaaehtoinen kykenee

- arvioimaan vuorovaikutustilanteita, joissa empatia ja kunnioitus ovat läsnä tai puuttuvat.
- kuvailemaan negatiivisen tilanteen muuttamalla sen tilanteeksi, jossa empatia ja kunnioitus ovat läsnä.
- tehtävässään osoittamaan kunnioitusta ja arvostusta muita kohtaan.

Taito:

VIESTINTÄ

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee hyödyntämään tehtävässään erilaisia viestinnän keinoja.

- Viestintä on sekä aktiivista (esim. puhuminen ja kirjoittaminen) ja passiivista (kuunteleminen). Osa siitä on myös eleitä ja ilmeitä. Viestintää tapahtuu sekä kasvotusten että esimerkiksi sosiaalisessa mediassa.
- Miten hyödynnät viestintää vapaaehtoistehtävässäsi? Onko se sinulle helppoa vai haastavaa? Ajattele tilannetta, jossa olet tarvinnut tätä taitoa. Mitä siitä seurasi?
- Oletko vapaaehtoisena voinut vahvistaa tätä taitoa, vai oletko oppinut sen muualta?
- Miten haluaisit osoittaa tämän taidon?

Taito:

VIESTINTÄ

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee hyödyntämään tehtävässään erilaisia viestinnän keinoja.

Kriteerit:

Vapaaehtoinen kykenee

- sekä aktiiviseen (esim. puhuminen, kirjoittaminen) että passiiviseen (mm. kuunteleminen) viestintään. Aktiivisella ja passiivisella viestinnällä ei viitata vain sanalliseen vaan myös sanattomaan viestintään kuten kehon kieleen tai käytökseen.
- viestimään eri tilanteissa, esimerkiksi suullisesti tai sosiaalisessa mediassa, ymmärrettävästi ja asianmukaisesti

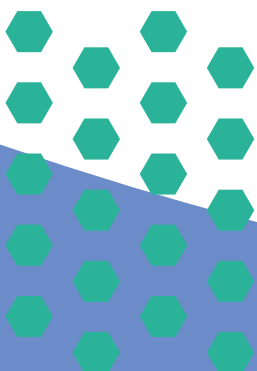
Taito:

KRIITTINEN AJATTELU

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee osoittamaan selkeää ja rationaalista kriittistä ajattelua ja ymmärtämään asioiden välisen loogisen yhteyden.

- Oletko kohdannut tehtävissäsi tilanteita, joissa sinun on tarvinnut vertailla erilaista tietoa ja tekemään niihin liittyviä päätöksiä? Onko tämä ollut sinusta helppoa vai haastavaa? Pystytkö perustelemaan päätöksiäsi?
- Miten suhtaudut erilaisiin ohjeisiin, joita kohtaavat tehtävissäsi?
- Oletko vapaaehtoisena voinut vahvistaa tätä taitoa, vai oletko oppinut sen muualta?
- Miten haluaisit osoittaa tämän taidon?

Taito:

KRIITTINEN AJATTELU

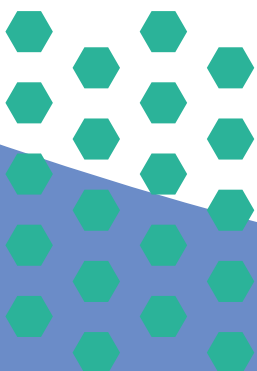
Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee osoittamaan selkeää ja rationaalista kriittistä ajattelua ja ymmärtämään asioiden välisen loogisen yhteyden.

Kriteerit:

Vapaaehtoisen tulee kyetä

- toimimaan tai tekemään päätöksiä hänen tehtäviinsä liittyvissä ongelmatilanteissa. Jos hänellä on useampiakin ongelmia ratkottavana, hänen tulee kyetä käsittelemään ne tärkeysjärjestyksessä.
- ymmärtämään, mitä hänen ympärillään tapahtuu, joko kuuntelemalla muita tai hakemalla tietoa itse.
- asettamaan tavoitteita, joiden avulla ongelmia voidaan ratkaista ja toimintaa saada eteenpäin.
- omaksumaan faktapohjaista tietoa, koska ratkaisut ja päätökset nojaavat hyvin vahvasti olemassa olevan tiedon laatuun.

Taito:

EMPATIA JA ALTRUISMI

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee ymmärtämään toisia ihmisiä ja asettumaan heidän asemaansa sekä olemaan halukas ja motivoitunut auttamaan.

- Oletko tehtävässasi ollut tilanteessa, jossa olet joutunut asettumaan toisen ihmisen asemaan. Oliko tilanne sinulle haastava vai helppo? Miten toimit ja mitä siitä seurasi?
- Oletko motivoitunut auttamaan muita? Miten se näkyy?
- Oletko vapaaehtoisena voinut vahvistaa tätä taitoa, vai oletko oppinut sen muualta?
- Miten haluaisit osoittaa tämän taidon?

Taito:

EMPATIA JA ALTRUISMI

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee ymmärtämään toisia ihmisiä ja asettumaan heidän asemaansa sekä olemaan halukas ja motivoitunut auttamaan.

Kriteerit:

Vapaaehtoinen kykenee

- olemaan empaattinen kuuntelija
- eläytymään muiden tunteisiin, ajatuksiin tai asenteisiin ja refleктоimaan omaa toimintaansa
- osoittamaan vilpitöntä huolta muita kohtaan, vaikka heidän taustansa, kulttuurinsa tai elämäntapansa poikkeaisi hänen omastaan
- epäitsekkyteen
- tekemään päätöksiä siitä, mitä tilanteessa tapahtuu seuraavaksi

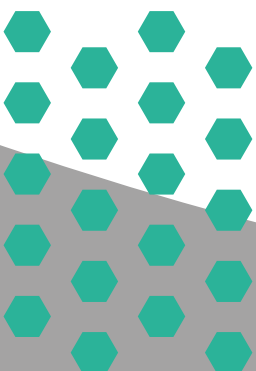
Taito:

KULTTUURIENVÄLINEN OSAAMINEN

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee ymmärtämään kulttuurieroja ja toimimaan kunnioittavasti ja arvostavasti eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa.

- Kohtaatko tehtävässäsi eri kulttuureista tulevia ihmisiä? Miten toimit heidän kanssaan? Oletko kiinnostunut heidän kulttuuristaan? Miten ilmaiset kiinnostusta?
- Oletko joutunut puuttumaan tehtävässäsi syrjintään? Miten toimit ja mitä siitä seurasi?
- Oletko vapaaehtoisena voinut vahvistaa tätä taitoa, vai oletko oppinut sen muualta?
- Miten haluaisit osoittaa tämän taidon?

Taito:

KULTTUURIENVÄLINEN OSAAMINEN

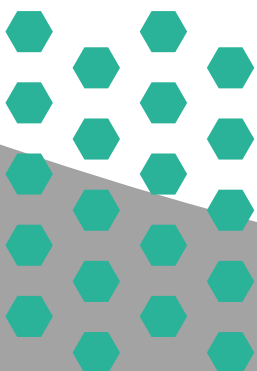
Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee ymmärtämään kulttuurieroja ja toimimaan kunnioittavasti ja arvostavasti eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa.

Kriteerit:

Vapaaehtoinen kykenee

- viestimään ymmärrettävästi eri kulttuureista tulevien ihmisten kanssa
- ymmärtämään erilaisia mielipiteitä ja näkökulmia sekä kohtelemaan kaikkia kunnioittavasti ja arvostavasti
- ottamaan ja antaman vastuuta henkilön taustasta riippumatta
- osoittamaan kiinnostusta muita kulttuureja kohtaan
- omaksumaan syrjimättömyyden periaatteet

Taito:

DIGITAALISET TAIDOT

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee käyttämään tehtävässään tieto- ja viestintätekniikkaa varmasti ja kriittisesti tehtävän suorittamiseen ja viestintään.

- Hyödynnätkö vapaaehtoistehtävässäsi tietokonetta, mobiililaitteita ja Internetiä? Miten?
- Millaisia teknisiä ja viestinnällisiä taitoja sinulla on digitaalisessa ympäristössä toimimiseen?
- Oletko vapaaehtoisena voinut vahvistaa tätä taitoa, vai oletko oppinut sen muualta?
- Miten haluaisit osoittaa tämän taidon?

Taito:

DIGITAALISET TAIDOT

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee käyttämään tehtävässään tieto- ja viestintätekniikkaa varmasti ja kriittisesti tehtävän suorittamiseen ja viestintään.

Kriteerit:

Vapaaehtoinen kykenee

- hyödyntämään tehtävässään tarpeellisia laitteiden ja kommunikointivälineitä ja sovelluksia
- hyödyntämään Internetiä ja sosiaalista mediaa vapaaehtoistehtävässään
- hakemaan verkosta tehtävänsä kannalta hyödyllistä tietoa ja hyödyntämään sitä tehtävässään

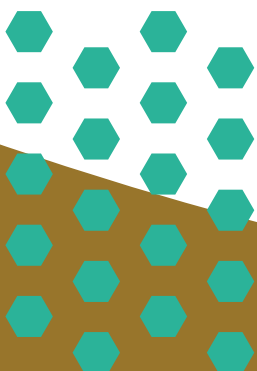
Taito:

JOUSTAVUUS

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee nopeasti omaksumaan uusia tietoja ja taitoja sekä soveltamaan näitä käytäntöön. Hän kykenee sopeutumaan toimintaympäristön muutokseen ja toimimaan tarvittaessa nopeasti.

- Kohtaatko tehtävissäsi tilanteita, joissa sinun tulee osata tehdä kompromisseja tai joustaa esimerkiksi aikataulujen suhteen?
- Osaatko kertoa tällaisesta tilanteesta: Miten toimit ja mitä siitä seurasi?
- Oletko vapaaehtoisena voinut vahvistaa tätä taitoa, vai oletko oppinut sen muualta?
- Miten haluaisit osoittaa tämän taidon?

Taito:

JOUSTAVUUS

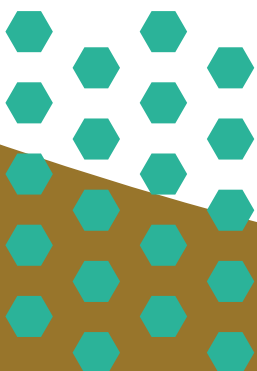
Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee nopeasti omaksumaan uusia tietoja ja taitoja sekä soveltamaan näitä käytäntöön. Hän kykenee sopeutumaan toimintaympäristön muutoksiin ja toimimaan tarvittaessa nopeasti.

Kriteerit:

Vapaaehtoinen kykenee

- toimimaan eri tilanteissa tavalla, jossa hän ottaa omat ja muiden tarpeet huomioon.
- tekemään kompromisseja
- muuttamaan tarvittaessa toimintansa suuntaa.

Taito:

RYHMÄTYÖ

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee tunnistamaan erilaisia rooleja ryhmän sisällä, osaa valita itselleen sopivan roolin ja viestiä toisten kanssa.

- Toimitko tehtävissäsi yksin vai ryhmässä? Miltä ryhmässä toimiminen tuntuu? Oletko mieluiten äänessä, vai seuraatko toimintaa hiljaisemmin? Osaatko ottaa muut huomioon?
- Mieti onnistunutta tilannetta, jossa olet toiminut tehtävissäsi ryhmässä. Miten toimit ja mitä siitä seurasi?
- Oletko vapaaehtoisena voinut vahvistaa tätä taitoa, vai oletko oppinut sen muualta?
- Miten haluaisit osoittaa tämän taidon?

Taito:

RYHMÄTYÖ

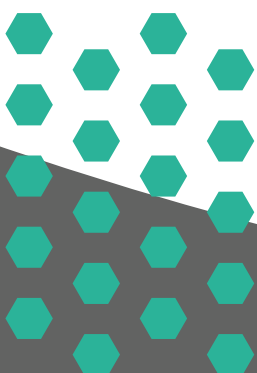
Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee tunnistamaan erilaisia rooleja ryhmän sisällä, osaa valita itselleen sopivan roolin ja viestiä toisten kanssa.

Kriteerit:

Vapaaehtoinen kykenee

- toimimaan yhdessä toisten kanssa
- pohtimaan omia mieltymyksiään ja roolejaan ryhmätyöskentelyssä
- kertomaan tilanteesta, jossa hän on toiminut onnistuneesti ryhmässä

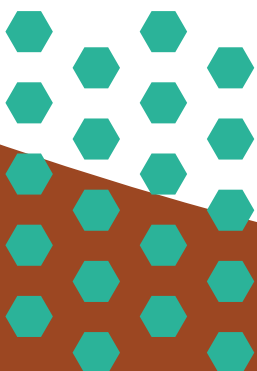
Taito:

OMAN OSAAMISEN ARVIOINTI JA TUNNISTAMINEN

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee tunnistamaan omat mieltymyksensä, taitonsa ja asenteensa. Hän luottaa itseensä ja tunnistaa omat mahdollisuutensa.

- Tunnistatko omat taitosi ja vahvuutesi? Entä teidätkö, missä haluaisit vielä tehtävässasi kehittyä?
- Osaatko ottaa vastaan ja antaa palautetta?
- Oletko vapaaehtoisena voinut vahvistaa kykyäsi arvioida osaamistasi, vai oletko oppinut sen muualta?
- Miten haluaisit osoittaa tämän taidon?

Taito:

OMAN OSAAMISEN ARVIOINTI JA TUNNISTAMINEN

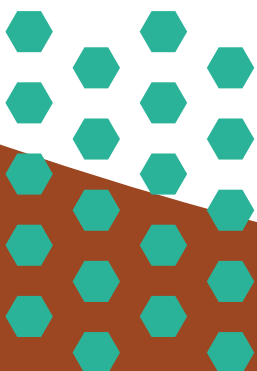
Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee tunnistamaan omat mieltymyksensä, taitonsa ja asenteensa. Hän luottaa itseensä ja tunnistaa omat mahdollisuutensa.

Kriteerit:

Vapaaehtoinen kykenee

- arvioimaan toimintaansa
- tunnistamaan omaa osaamistaan ja vahvuuksiaan
- tunnistamaan rajoitteitaan ja osaamistarpeitaan ja osoittaa kiinnostusta kehittymiseen
- osaa ottaa vastaan ja antaa palautetta

Taito:

AJANHALLINTA

Kuvaus:

Vapaaehtoinen osaa suunnitella toimintaansa ja varata siihen käytettävät resurssit. Hän osaa asettaa asioita tärkeysjärjestykseen ja valita sopivat toimintatavat.

- Hallitsetko vapaaehtoistehtävässäsi hyvin ajankäyttöäsi?
Ehditkö tehdä annetut tehtävät ajoissa?
Muistatko tapaamiset?
- Miten tehtävääsi käyttämäsi aika suhteutuu muuhun elämääsi: työhön, vapaa-aikaan, lepoon?
- Oletko vapaaehtoisena voinut vahvistaa tätä taitoa, vai oletko oppinut sen muualta?
- Miten haluaisit osoittaa tämän taidon?

Taito:

AJANHALLINTA

Kuvaus:

Vapaaehtoinen osaa suunnitella toimintaansa ja varata siihen käytettävät resurssit. Hän osaa asettaa asioita tärkeysjärjestykseen ja valita sopivat toimintatavat.

Kriteerit:

Vapaaehtoinen kykenee

- hallitsemaan aikaansa tehokkaasti asettamalla tehtävät tärkeysjärjestykseen, aikatauluttamalla sekä jakamalla tehtäviä muille eli delegoimalla silloin, kun on tarpeellista.
- johtamaan itseään; hän ymmärtää, mitkä tehtävät ovat tärkeitä, mitkä vievät paljon aikaa, miten keskittyä yhteen tehtävään kerrallaan sekä missä järjestyksessä tehtävät on hyvä suorittaa. Jos vapaaehtoinen kykenee tähän, hän on kykenevä ajanhallintaan.
- muistamaan tapaamiset ym. tehtävään kuuluvat asiat
- hallitsemaan tehtävänsä käyttämää aikaa suhteessa muuhun elämäänsä

Taito:

ONGELMANRATKAISU

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee tarkastelemaan ongelmia useasta näkökulmasta ja toimimaan ratkaisukeskeisesti.

- Kun kohtaat vapaaehtoistehtävissäsi ongelmia, miten koet ne? Onko sinulla motivaatiota ratkaista niitä? Miten tartut toimeen?
- Ratkaisetko ongelmia mieluummin yksin, vai yhteistyössä muiden kanssa? Miten viestit muilla kohtaamistasi ongelmista?
- Oletko vapaaehtoisena voinut vahvistaa tätä taitoa, vai oletko oppinut sen muualta?
- Miten haluaisit osoittaa tämän taidon?

Taito:

ONGELMANRATKAISU

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee tarkastelemaan ongelmia useasta näkökulmasta ja toimimaan ratkaisukeskeisesti.

Kriteerit:

Vapaaehtoinen kykenee

- näkemään ongelmat haasteina ja motivoitumaan niiden ratkaisemiseen
- rajaamaan tehtävässään kohtaamansa ongelman, lähestymään sitä eri näkökulmista ja ajattelemaan loogisesti sitä ratkaistessaan
- viestimään kohtaamistaan ongelmista muilla ja ratkaisemaan niitä vuorovaikutuksessa muiden kanssa

Taito:

ALOITTEELLISUUS

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee hoitamaan tehtävänsä osoittamalla itseohjautuvuutta, sinnikkyyttä ja päättäväisyyttä.

- Oletko osoittanut tehtävässäsi aloitteellisuutta?
Miten toimit ja mitä siitä seurasi?
- Tiedätkö, keneen puoleen kääntyä, jos haluat tehdä toimin taasi liittyviä aloitteita? Saatkko sen selville? Uskotko siihen, että aloitteistasi on hyötyä?
- Oletko vapaaehtoisena voinut vahvistaa tätä taitoa, vai oletko oppinut sen muualta?
- Miten haluaisit osoittaa tämän taidon?

Taito:

ALOITTEELLISUUS

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee hoitamaan tehtävänsä osoittamalla itseohjautuvuutta, sinnikkyyttä ja päättäväisyyttä.

Kriteerit:

Vapaaehtoinen kykenee

- olemaan aloitteellinen tehtävässään, tekemään asioita toisin ja olemaan kekseliäs.
- havainnoimaan ja tunnistamaan tilanteita, joissa hän voi olla aloitteellinen. Hän tietää, kenen puoleen kääntyä
- viestimään ideoistaan ja tekemään yhteistyötä
- uskomaan itseensä ja aloitteisiinsa

Taito:

ORGANISOINTI

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee osoittamaan organisointitaitoja suunnitelmalla tehokkaasti ajan käyttöä sekä tehtäviä ja työmäärää. Hän kykenee toimimaan esimerkiksi kokouksissa, ja organisoimaan myös muiden toimintaa.

- Tiedätkö, mitä sinun tulee kulloinkin tehtävissäsi tehdä, asettamaan tehtävät tärkeysjärjestykseen ja näkemään tehtäväsi seuraavat vaiheet? Osaatko hyödyntää listoja ja muita menetelmiä toimintasi tueksi?
- Osaatko delegoida tehtäviä muille ja ohjeistaa heitä?
- Oletko vapaaehtoisena voinut vahvistaa tätä taitoa, vai oletko oppinut sen muualta?
- Miten haluaisit osoittaa tämän taidon?

Taito:

ORGANISOINTI

Kuvaus:

Vapaaehtoinen kykenee osoittamaan organisointitaitoja suunnitelmalla tehokkaasti ajan käyttöä sekä tehtäviä ja työmäärää. Hän kykenee toimimaan esimerkiksi kokouksissa, ja organisoimaan myös muiden toimintaa.

Kriteerit:

Vapaaehtoinen kykenee

- hallitsemaan toimintaansa olemalla tietoinen siitä, mitä hänen kulloinkin tulee tehdä ja asettamalla tehtävänsä tärkeysjärjestykseen
- hyödyntämään luetteloita tai muita menetelmiä, jotta hän osaa suunnitella tehtäviään ja selviytyä niistä
- delegoimaan tarvittaessa tehtäviä ja ohjeistamaan muita

